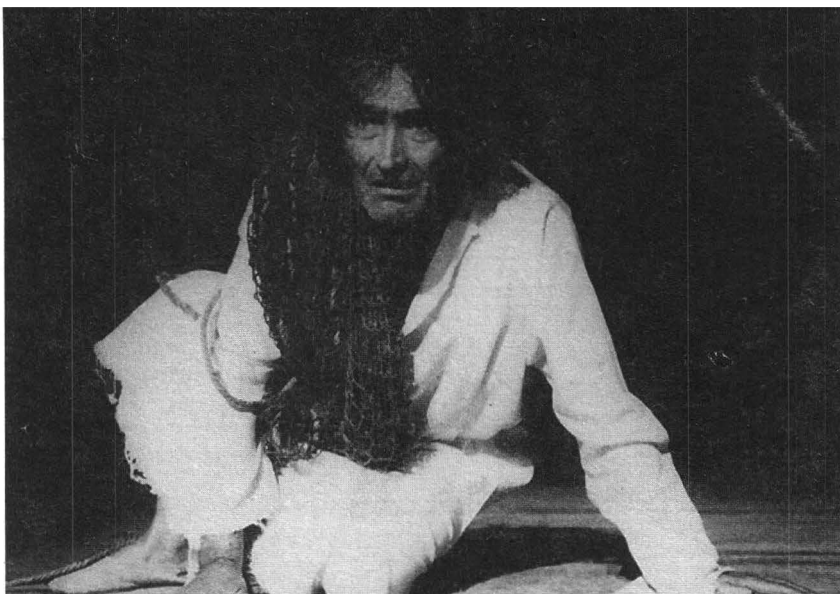

Periplu existențial

IONA de Marin Sorescu ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN TIMIȘOARA** ● Data reprezentației: 16 februarie 1995 ● Regia și scenografia: Ioan Ieremia ● Interpretează: Damian Oancea.

Defectele spectacolului de la Craiova nu se regăsesc în montarea lui Ioan Ieremia cu același text, **Iona**, la Naționalul din Timișoara, avându-l ca protagonist pe Damian Oancea. Aici, discursul scenic este riguros, în primul rând pentru că pleacă de la premisa limpede a spațiului scenografic, construit tot de Ioan Ieremia. Cavernele devoratoare prin care Iona înaintează către adevărul pe care nu și-l va putea niciodată reprezenta ca o **deschidere** supremă, liberatoare sunt, în spectacolul timișorean, spectaculoase cuprinderi infernale în expansiune. Infernul acesta, a cărui religie este „veșnică mistuire”, nu devine însă, scenografic, o analogie speculativă a convenției din textul literar și nu încearcă să creeze (decât, poate, prin aluzii pasagere) o metaforă a „scenariului” metaforic originar.

Periplul lui Iona nu este unul abstract, ci unul concret existențial, trasat prin relația directă a personajului cu obiectele și duhurile care-l înconjoară. Este unul dintre motivele pentru care Damian Oancea încearcă să recupereze, prin rostire, dar fără să îngroașe, inflexiunile rustice ale vorbirii personajului. În fond, monologul poetic în drama lui Sorescu nu trădează efortul introspectiv, ci, dimpotrivă, este

© Damian Oancea în Iona la TN Timișoara (regia: Ioan Ieremia)

libera manifestare a unui personaj extrovertit ce găsește în propria lui limbuție, în sporovăială, șansa supraviețuirii. Ține și acest detaliu de exigența conturării unei identități ale cărei tribulații confesive definesc o mentalitate și anume predispoziții umorale ce anunță apartenența la o comunitate culturală. Semnificațiile universale ale destinului lui Iona nu este obligatoriu să estompeze individualitatea acestui personaj – lesne de localizat în aria culturii europene. Damian Oancea insinuează accentul oltenesc și speculează, în modul cel mai firesc cu putință, umorul colocvial al monologului-dezbatere. Dacă Ilie Gheorghe dă contur, la Craiova, unui Iona parcă desprins din drama shakespeariană, Iona al lui Damian Oancea este o întruchipare profund... soresciană. Deși mai puțin sensibil la digresiunile lirice ale textului, Damian

Oancea, actor impunător și matur, analist inteligent al poemului dramatic, creează un personaj memorabil în spectacologia piesei.

Surprinzătoare, dar nu lipsită de teme este decizia lui Ioan Ieremia de a modifica finalul. Regizorul sparge simetria dramatică a poemului, astfel încât Iona renunță la a mai schimba sensul inițierii, împlântând cuțitul, de data aceasta, în propriul stomac. Pentru a evita echivocul cu gestul sinuciderii (cea ce ar fi o eroare), dar mai ales pentru că nu vede soluția liberatoare (mântuirea) în deschiderea acestui înăuntru, al sinelui, Ioan Ieremia îl abandonează pe umilul pescar pe un drum mai generos: el va purta osemintele (asemănătoare forme unei cruci) chitului din care a ieșit, suind o Golgota.

SEBASTIAN-VLAD POPA

TREI ACTORI: CEHOV

UNCHIUL VANEA de A. P. Cehov ● **TEATRUL „RADU STANCA” DIN SIBIU** ● Data reprezentației: 4 februarie 1995 ● Regia: Ovidiu Lazăr ● Scenografia: Vlad Teodorescu ● Distribuția: Nae Floca-Acileni (Serebreakov), Irina Lazăr (Elena Andreevna), Ioana Visalon (Sonia), Iulia Mîțcu (Voinițkaia) Virgil Flonda (Unchiul Vanea), Mihai Bica (Astrov), Mihai Coman (Teleghin), Kitty Stroescu (Marina), Ovidiu Negrea (Un argat) și copilul Simona Cârneală.

Imaginarul creator al lui Ovidiu Lazăr este mai abundent și mai alert decât izbutește să-l trădeze desenul precis în detalii, chiar pedant, dar pe alocuri stângaci

și didactic al mizanscenei la **Unchiul Vanea**, Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu.

Regizorul, este evident, vrea să spună totul și pe îndelete, într-un ecorșeu meticolos și sânguinos. Teoretic, ideea de la care pleacă Ovidiu Lazăr e bună: umanitatea cehoviană nu este privită exclusiv în interesul studiului caracterial, totul trebuie

să se circumscrie unei analize prin care fiecărui tip de conflict dramatic să-i corespundă un spațiu scenografic-afectiv aparte, cu funcțiuni mitice. Regizorul vede patru zone de conflict în **Unchiul Vanea**, bine delimitate scenografic. Prima este a copilăriei lui Vanea – nostalgia persistentă a personajului –, detaliu introdus de Ovidiu Lazăr în scenariul original. A doua

© Scenă din Unchiul Vanea de Cehov la Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu (regia: Ovidiu Lazăr)

